

Vastaus Vasemmistoliiton valtuustoryhmän sekä 14 muun valtuutetun aloitteeseen erityisnuorisotyön jatkaminen yläkouluissa ja ammatillisessa koulutuksessa

VD/1028/00.02.00.03/2021

RÅ/PS/AR/PK/AH

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä sekä 14 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalla on ollut vuodesta 2019 lähtien käynnissä Suomessa ainutlaatuinen myönteisen erityiskohtelun ohjelma. Sen tavoite on ollut asukkaiden ja alueiden hyvinvointierojen tasaaminen ja tämän osana kotoutumisen varmistaminen ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy.

Yksi myönteisen erityiskohtelun hankkeen toimenpiteistä on erityisnuorisotyön tuominen osaksi yläkouluja ja ammatillista koulutusta. Kaupungin tavoite on ollut tukea nuoria opintojen ja elämän nivelvaiheessa, ammatilliseen koulutukseen hakeutumisessa sekä kannustaa opintojen loppuun suorittamisessa.

Ohjelman puitteissa on kyetty palkkaamaan viisi nuorisotyön työntekijää ammattikoulu Varian toimipisteisiin ja kuusi työntekijää yläkouluille. Yläkouluissa työskentelevät henkilöt tekevät puolet työajastaan kouluilla ja puolet alueellisessa nuorisotyössä. Erityisnuorisotyön osalta tämä muodostaa kokonaisuuden Keskeyttämisestä kohtaamiseen - hankkeen kanssa”.

Valitettavasti hanke kuitenkin kestää vain vuoden 2021 loppuun, vaikka sillä selvästi olisi tarvetta myös tulevaisuudessa. Korona-aika on tuonut ongelmia myös nuorten elämään ja opintoihin. Vielä on ennen aikaista sanoa, kuinka pitkälle poikkeusaikojen vaikutukset ulottuvat. Samalla kuitenkin keskeyttämisprosentit Variassa ovat olleet korkeita. Siksi oppilaitoksiin tuotua erityisnuorisotyötä olisi syytä jatkaa.

Edellä olevan perusteella ja Vantaan kaupungin hallintosäännön 22. luvun 1. kohtaan viitaten, Vasemmistoliiton valtuustoryhmä tekee seuraavan valtuustoaloitteen:

* Erityisnuorisotyötä jatketaan vantaalaisissa yläkouluissa ja ammattikoulu Variassa myös vuoden 2021 jälkeen joko osana myönteisen erityiskohtelun ohjelmaa tai omana erillisenä hankkeena.”

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 18

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkikulttuurin toimiala sekä kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteavat vastauksenaan seuraavaa:

Valtuustoaloitteen vastaus on koottu yhteistyössä kaupunkikulttuurin toimialan sekä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma (myöhemmin MEK) tukee Vantaan kaupungin valtuustokauden 2018–2021 strategian painopisteen 'edistämme asukkaiden hyvinvointia' tavoitteiden toteutumista. Toimintaohjelman on tarkoitus vähentää hyvinvointieroja kohdentamalla resursseja ja tukitoimia sinne, missä tuen tarve on tavallista suurempi. Toimintaohjelmaa toteutetaan alueellisesti parantamalla valittujen kohdealueiden viihtyisyyttä yhteistyössä asukkaiden kanssa sekä kohdentamalla palveluja ja tukitoimia näille alueille. Tämän lisäksi toimintaohjelmassa on kaupunkitasoisia toimenpiteitä mm. nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja kotoutumisen varmistamiseksi. Toimintaohjelman painopisteen "vahvistamme osaamista- tuemme koulupolkua" toimenpiteinä on panostettu tällä ohjelmakaudella erityisesti koulujen erityisnuorisotyöhön sekä yläkouluilla, että Variassa. Kaikkiaan 11 erityisnuorisotyöntekijää tulee opiskelun sujuvuutta ja tukee nuoria mm. nivelvaiheen siirtymissä perusopetuksesta toiselle asteelle.

Erityisnuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa

Erityisnuorisotyötä toteutetaan tällä hetkellä myönteisen erityiskohtelun rahoituksella Havukosken, Kilterin, Martinlaakson, Länsimäen, Lehtikuusen ja Koivukylän yläkouluissa sekä Varian eri toimipisteissä vuoden 2021 loppuun saakka. Näiden lisäksi MEK rahoitteista erityisnuorisotyötä kouluissa tehdään Uomarinteen, Kaivokselan, Kytöpuiston sekä Rekolanmäen alakouluissa, joihin rahoitus on voimassa vuoden 2022 loppuun saakka. Varian toimipisteissä työskentelee lisäksi neljä erityisnuorisotyöntekijää, jotka on palkattu keskeyttämisestä kohtaamiseen-hankkeeseen. Hanke loppuu 31.12.2021.

Koronan vaikutukset

OKM selvitti koronaviruspandemian vaikutuksia toisen asteen koulutukseen (selvitys 16.3.2021, OKM). Opiskelijavastaajista 21 % koki, etteivät opinnot olleet edenneet hyvin. Koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön vastaajista 23 % arvioi, että koronakriisi on hieman lisännyt keskeyttämisistä.

Suomen ammattiin opiskelevien liitto selvitti keväällä 2020 ammattiin valmistumisen viivästymistä koronapandemian johdosta. Selvitystyö todensi, että valmistuminen aikataulussa toteutui 33,7 % opiskelijoista, viivästyi reilulla viidenneksellä (22,6 %) ja 43,7 % ei tiennyt valmistumisen tilannetta. Epätietoisuus on ollut opiskelijoille mittavaa ja sen voidaan arvella aiheuttaneen kuormitusta.

Ammattiopisto Variassa keskeyttämisprosentti vuonna 2020 oli 20,6 %. Osavuosikatsauksia tarkastelemalla on melko selvää, että keskeyttämisprosentin nousu johtui koronapandemiasta ja etenkin etäopetukseen siirtymisestä.

Alle 20-vuotiaiden keskeyttämisprosentti alitti kuitenkin kasvatuksen ja oppimisen toimialan tulokortin tavoitteen 15 % keskeyttämisprosentin ollessa 13,8 %.

4-13.5.2020 Kiva -kouluihin teetetyssä kyselyssä yläkouluikäiset (N=5751) 16 % koki etäopetuksen aikana vaikeaksi ottaa yhteyttä opettajaan, 14 % kertoi, ettei heillä ollut yhtään aikuista kotona päivisin ja 10 % arvioi, ettei heillä ole yhtään hyvää kaveria tai ystävää. Oppimisen vaikeudet korona-aikana tulivat esiin erityisesti matematiikassa. Kyselyn 7–9 -luokkalaisten ahdistuneisuusmittarilla 19% koki kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta tilanteessa.

Nuorisotutkimusseuran selvityksen mukaan (Lahtinen, Haikkola, Kauppinen, 26.1.2021) yksinäisyys sekä sosiaalisten kontaktien välttämisen kokeminen negatiivisena selittävät voimakkaimmin etäopetuksen kielteisiä kokemuksia.

Koronan vaikutukset näkyvät Vantaalla myös nuorten harrastamisen vähentymisenä, sosiaalisena eristäytymisenä sekä tulevaisuuden näköalattomuutena. Nuorten psyykinen oireilu on ollut merkittävää koko korona-ajan (lähteenä nuorisotyöntekijöiden kirjaukset omasta työstään The Logbook järjestelmässä).

Tarve nuorten tukemiselle koulussa ja opinnoissa on ilmeinen niin opintojen etenemisen kuin hyvinvointityön näkökulmasta. Kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuva erityisnuorisotyö mahdollistaa tuen nuorille kohti koulutuspolkua ja ammatin saamista ja samalla myös kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukemisen.

Keskeiset tulokset koulu- ja oppilaitos erityisnuorisotyössä

Kohtaamisia nuorten kanssa alkuvuonna 2021 huhtikuun 19.pvään saakka

Oppilaitos	Kohtaamiset välitunneilla, käytävillä ja työsaleissa, Yto-pajat sekä ryhmäytyt	Digitaalinen työ	Ryhmätoiminnot, luokkatyöskentely, tukioppilastoiminta	Yksilöllinen tuki	Jalkautuva työ iltaisin
Peruskouluissa tapahtuva työ *	3655	253	2191	48	3100
Variassa tapahtuva työ	1313	250	312	543	-

*=luvut sisältävät myös alakouluissa tapahtuneen työn alkaen maaliskuun alusta.

Varia

Koronapoikkeusaikana Varian oppilaitos erityisnuorisotyössä on onnistuttu erityisesti oppimisen tukemisessa työpaikoilla sekä yhteisten tutkinnon osien (YTO) tukemisessa. Toimintaa on kyetty muokkaamaan koronapoikkeusaikaan soveltuvaksi rohkeiden kokeilujen kautta. Keskeiset työn osa-alueet ovat keskeyttämisvaarassa olevien nuorten tukeminen, yhteisöllisyyden vahvistaminen Variassa, konsultatiivinen ja moniammatillinen työ nuorten tukemiseksi sekä ammattioppilaitos erityisnuorisotyön mallin kehittämien. Poikkeusaika on korostanut ammattioppilaitostyössä yksilöllisen tuen palveluita. Vuonna 2021 valmistuikin yhdessä Nuoskan (kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävän nuorisotyön-osaamiskeskus) kanssa oppilaitosnuorisotyön käsikirjan raamit.

Yläkouluerityisnuorisotyö

Koronakeväänä 2021 yläkouluerityisnuorisotyöntekijät ovat työskennelleet kouluissa lähiopetuksessa olevien (erityinen tuki) nuorten parissa tunneilla, välituntitilanteissa sekä pienryhmätoiminnoissa. Työntekijät ovat jalkautuneet viikonloppuiltaisin ja öisin koulujen kaupunginosien alueilla yhdessä alueellisten nuorisotyöntekijöiden kanssa kohtaamaan nuoria. Digitaalista työtä on tehty etäopetuksessa olevien nuorten kanssa.

MEK yläkoulujen rehtoreita tavattiin 29.4.21 ja heidän arvionsa mukaan yläkouluissa tapahtuvalla erityisnuorisotyöllä on onnistunut konsepti, joka näkyy erityisesti konfliktitilanteiden ratkaisussa ja niiden ennaltaehkäisyssä, pudokkuusvaarassa olevien nuorten kanssa työskentelyssä, nuorten vapaa-ajan ilmiöiden havainnoinnissa sekä nivelvaihtoyöskentelyssä.

Työn systemaattisen kehittämisen mahdollistamiseksi tehtiin 1.1.2021 Nuorisopalveluissa uudelleenorganisointi siten, että yläkouluerityisnuorisotyöntekijät siirrettiin alueellisesta nuorisotyöstä samaan työryhmään Hankkeet ja suunnittelu -yksikköön. Täten syntyi oma työryhmä alakouluerityisnuorisotyöntekijöiden yläkouluerityisnuorisotyöntekijöiden sekä Tuettuja siirtymiä- hankkeen työntekijöiden kesken. Samaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kokonaisuuteen liittyy siten yksikön alla toimivat 2.asteen oppilaitoserityisnuorisotyöntekijät ja osaamiskeskus Nuoskan toimijat. Uudessa rakenteessa toimijoilla on yhteinen viitekehys (kouluissa tapahtuva erityisnuorisotyö), jolloin hyvien käytänteiden ja uusien toimintamallien kehittäminen on sujuvaa.

Yhteistyö nivelvaiheessa

Yläkoulujen erityisnuorisotyöntekijät ovat tehneet yhteistyötä nivelvaiheoppilaiden kanssa koko toiminta-ajan. Yhteishaun aikana peruskoululaisten kanssa on voitu käydä Varian järjestämällä kurkkauskursseilla tai yksilöllisesti tuettuna tapaamassa työntekijöitä. Nuoria on voitu vahvistaa siitä, että tukea on saatavilla myös toisen asteen opinnoissa saattaen vaihtamalla-ajatuksella.

Erityisnuorisotyöntekijöiden välillä on hyvä yhteys ja nivelvaihetta voitaisiin edelleen kehittää tulevan seuraavan kevään yhteishaun ja jälkiohjauksen kohdissa. Vantaalla on tapahtumassa myös uudistus, jossa kymppiluokat, lukioon valmentava opetus (luva) ja ammattikouluun valmentava opetus (valma) yhdistyy Tuva -koulutukseksi. Yhteishaku saattaa olla myös muuttumassa siten, että hakuja yhdistetään (yleinen haku erityisammattioppilaitosten haku), mikä saattaa vaikuttaa seuraavan nivelvaiheen tilanteeseen. Tänä keväänä olemme ensimmäistä kertaa oppivelvollisuuden pidennyksen nivelvaiheessa. Muutoksia nivelvaiheissa on tiedossa paljon ja tukityö nivelvaiheessa vastaa tarvetta.

Perusopetuksen oppilaanohjaajien ja yläkoulujen erityisnuorisotyöntekijöiden yhteistyötä on tiivistetty lukuvuoden 2020–2021 aikana keskittyen osaamisen ja hyväksi todettujen yhteistyömallien jakamiseen koulujen välillä erityisesti nivelvaiheen näkökulmasta.

Kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvan työn kokonaisrakenteen kehittyminen

Vantaalla on valtakunnallisestikin katsottuna vahvat hallinnolliset yhteistyörakenteet perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen sekä nuorisopalveluiden välillä. Perusopetuksella ja nuorisopalveluilla on yhteinen johtaja- ja päällikötasoinen ohjausryhmä, jonka alla toimii tiettyihin toimintakokonaisuuksiin keskittyvät alatyöryhmät. Variassa tapahtuvaa erityisnuorisotyötä seurataan tiiviisti työn tarpeita ja tuloksellisuutta käsittelevissä työryhmissä, jossa on Varian eri organisaatiotasoilta edustus. Varian johto on edustettuna nivelvaihettyön ohjausryhmässä ja yhteisen ohjausryhmän tarpeesta on keskusteltu. Keskeyttämisestä kohtaamiseen-hanketta ohjaa monialainen ohjausryhmä.

Valtakunnallisen Nuoska -hankkeen (valtakunnallisen koulu- ja oppilaitosnuorisotyön osaamiskeskus) osatoteuttajan roolin saaminen Vantaalle on tuonut myönteistä julkisuutta kouluyhteistyön ja sen kehittämisen saralla. Hankkeen kautta on voitu turvata kouluissa ja oppilaitoksissa työskenteleville erityisnuorisotyöntekijöille uusimman tiedon saaminen.

Yhteenveto

Kouluissa ja oppilaitoksissa toteutettavasta erityisnuoristyöstä saadaan hyvää palautetta niin oppilailta, kouluilta kuin työntekijöiltä itseltäänkin. Konseptit koetaan vastaavan tarvetta ja toimintoja ollaan jatkokehittämässä edelleen. Toiminnoilla on kestävät rakenteet ja työn päättymisen koettaisiin menetyksenä yhteistyökumppaneiden keskuudessa. Lisäksi Nuoskan 3-vuotisessa toimintasuunnitelmassa on tavoitteena saada hyödynnettyä Vantaalla kouluissa ja oppilaitoksessa tehtävää nuorisotyötä valtakunnallisten mallien kehittämistyön pohjaksi. Tämän hetken tavoitteena on löytää toimintaa mahdollistavat resurssit niin ala- ja yläkouluilla sekä Varian ammattioppilaitoksessa myös tulevaisuudessa.

Jatkosuunnitelma

Kaupunginjohtajan ensivuoden kehysesityksessä tulee olemaan neljä vakanssia, joilla esityksen mennessä läpi, turvataan Variassa nuorisotyön jatkuminen. Nuorisopalvelut tekee myös sisäisiä järjestelyitä ja Varian kanssa yhteistyössä tämä työntekijöiden lukumäärä saadaan tästäkin korkeammaksi. Näiden asioiden toteutuessa Variassa tehtävän nuorisotyön jatkuminen on turvattu.

Yläkouluilla tehtävä koulunuorisotyö on suunnattu tietyille alueille, joihin on viitattu tässä esityksessä aiemmin. Alueellisen kohdistuksen takia tämän työn tulisi jatkua jatkossakin MEK-rahoituksella, jonka kautta tulee myös perusteet sille, mille alueille työtä kohdistetaan. Toiveena on, että työ jatkuu edelleen MEK-rahoituksella.

Kaupunginhallitus 15.6.2021 § 22

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Vasemmistoliiton valtuustoryhmälle ja 14 muulle aloitteen allekirjoittaneelle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ja 14 muun valtuutetun aloite erityisnuorisotyön jatkaminen yläkouluissa ja ammatillisessa koulutuksessa

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

erityisasiantuntija Piia Sauranen, puh. 040 162 6934, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja Ari Ranki, puh. 050 314 5378, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

opetuspäällikkö Pepita Kaskentaus, puh. 040 720 2962, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi